

PATVIRTINTA
Jonavos Justino Vareikio
progimnazijos direktoriaus
2023 m. gruodžio 18 d.
įsakymu Nr. V-264

JONAVOS JUSTINO VAREIKIO PROGIMNAZIJOS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUSTATOS

1. Jonavos Justino Vareikio progimnazijos pedagogų etikos kodekse (toliau – kodeksas) nustatomi pagrindiniai pedagoginių darbuotojų (toliau – pedagogai) profesinės etikos reikalavimai ir įsipareigojimai siekti etiško ir profesionalaus elgesio su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais) ir kitais šeimos nariais, kolegomis ir kitais progimnazijos bendruomenės nariais.
2. Kodekse apibrėžiamos pagrindinės bendražmogiškos bei profesinės etikos normos, reguliuojančios pedagogų bendruomenės narių santykius.
3. Kodekso paskirtis – padėti įstaigos pedagogams ir bendruomenei suprasti etiško elgesio principus ir vertybes, jų taikymo ypatumus.
4. Kodeksas papildo pedagogų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme, progimnazijos darbo tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose teisės aktuose.

II SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.
6. Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.
7. Pedagogų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai. Taip pat apimantys akademinį sąžiningumą ir antikorupcinę elgseną.
8. Etikos normų pažeidimas – elgesys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, poelgis, veiksmas, sukeliantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.
9. Etikos problema – netinkamai priimtas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.
10. Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.
11. Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.
12. Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.
13. Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas.
14. Kolegialus – daromas grupės asmenų, tariantis, atsiklausiant kitų nuomonės.
15. Solidarus – veikiantis išvien su kitais, draugiškas, sutariantis, sutinkantis.
16. Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių.

17. Vertybė – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.
18. Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.
19. Indoktrinacija (lot. *in* – į + doktrina) – tikslinga įtaka individui, socialinei grupei ar visuomenei siekiant įteigti norimą (dažniausiai politinę) pažiūrą, ideologiją, išsaugoti esamą politinę ir visuomeninę būklę.
20. Kitos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktus.

III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

21. Tikslas – formuoti bendražmogiškomis vertybėmis grįstą pedagogų ir kitų darbuotojų kolektyvą.
22. Uždaviniai:
 - 22.1. nubrėžti tolerancijos ribas progimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykiuose;
 - 22.2. padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti bendražmogiškas vertybes;
 - 22.3. padėti vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus;
 - 22.4. vykdyti neetiško elgesio prevenciją.

IV SKYRIUS PAGRINDINIAI ETIKOS PRINCIPAI

23. Pedagogai savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais elgesio ir veiklos principais:
 - 23.1. Pagarbos principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta, kad bendravimas su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais šeimos ir įstaigos bendruomenės nariais grindžiamas asmens orumo ir nelygstamos vertės pripažinimu bei pasitikėjimu, taip kuriant saugią, atvirą, savivertę ir kūrybiškumą skatinančią atmosferą.
 - 23.2. Teisingumo principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta mokinių ugdymosi poreikių įvairovę, atsižvelgia į kiekvieno mokinio socialinės, kultūrinės aplinkos ypatumus ir yra nešališkas vertindamas kiekvieno mokinio pasiekimus ir pažangą, ugdymosi poreikius.
 - 23.3. Žmogaus teisių pripažinimo principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas nepažeidžia mokinio teisių ir teisėtų interesų, vadovaujasi lygiateisiškumo ir nediskriminavimo nuostatomis ir siekia, kad socialiniai, rasiniai, kalbiniai, religiniai arba kiti veiksniai nedarytų įtakos jo elgesiui profesinėje veikloje.
 - 23.4. Atsakomybės principas. Vadovaudamasis atsakomybės principu pedagogas veikia kaip profesionalas, nuolat tobulina savo profesines kompetencijas, reikalingas siekiant kokybiškai atlikti pedagoginį darbą – ugdyti remiantis kiekvieno mokinio gebėjimais, ugdymosi poreikiais ir polinkiais.
 - 23.5. Sąžiningumo principas. Vadovaudamasis sąžiningumo principu pedagogas teikia teisingą informaciją apie savo patirtį, profesinę padėtį ir kompetenciją, savo profesinėje veikloje sąžiningai naudoja išteklius, vadovaujasi švietimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis, nepiktinaudžiauja nei savo padėtimi, nei mokinio (mokinių) pasitikėjimu, jų nenaudoja asmeninės naudos tikslais.
 - 23.6. Atidos ir solidarumo principas. Vadovaudamasis atidos ir solidarumo principu, žmogiško solidarumo nuostatomis pedagogas bendrauja su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais mokinio šeimos nariais, kolegomis ir bendruomene siekdamas geros mokinių savijautos, savo empatija ir veiksmais įrodydamas suprantąs mokinio (mokinių) emocinę būseną.

V SKYRIUS

BENDROSIOS ETIKOS IR ELGESIO NORMOS

24. **Pedagogas:**

- 24.1. perteikia tautos ir žmonijos kultūros vertybes jaunajai kartai. Gerbia žmogų, jo teises ir pareigas, progimnaziją, Valstybę ir jos institucijas. Nesitaiksto su netaktu ar žmogaus teises bei orumą pažeidžiančiu elgesiu;
- 24.2. su ugdytiniais ir visais kitais atvejais yra pagarbus, mandagus ir korektiškas (nekeliantis balso tono);
- 24.3. vienodai tarnauja visiems bendruomenės nariams, nepaisydamas tautybės, rasės, negalios, lyties, lytinės orientacijos, amžiaus, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ir politinių pažiūrų;
- 24.4. siekia tarnybinio ir profesinio pripažinimo sąžiningu darbu, vengia nesąžiningos profesinės konkurencijos tarp kolegų;
- 24.5. grindžia kolegialumu, partneryste ir pagarba tarpusavio santykius. Pedagogas saugo ne tik savo, bet ir savo kolegų autoritetą. Ugdytinių ar kitų asmenų akivaizdoje nežemina kolegų;
- 24.6. geba nepervertinti ir nenuvertinti savęs bei kitų bendraudamas ir iškilus konfliktinėms situacijoms;
- 24.7. vengia nepagrįstų ir skandalingų tarpusavio konfliktų. Kilus nesutarimams, siekia konstruktyviai juos įveikti;
- 24.8. darbo santykiuose yra nepakantus bet kokioms korupcijos apraiškoms;
- 24.9. supranta, kad kritika, skiriama kolegų arba administracijos darbui, veiksams, sprendimams, požiūriams, poelgiams vertinti, neturėtų žeminti kritikuojamų asmenų. Ji turi būti pagrįsta, konstruktyvi, taktiška, neužgauli, geranoriška. Svarbiausios pedagoginio gyvenimo problemos svarstomos ir sprendimai priimami atvirose ir laisvose pedagogų diskusijose;
- 24.10. elgiasi tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai konfliktinėse situacijose. Išklauso visų pusių argumentus ir ieško objektyviausio sprendimo;
- 24.11. tausoja ir atsakingai naudoja progimnazijos turtą, medžiaginius išteklius, taupiai naudoja valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdydamas įstaigos tikslus, uždavinius ir prisiimtus įsipareigojimus.

25. **Pedagogas su ugdytiniais:**

- 25.1. remiasi abipuse pagarba;
- 25.2. pasirenka tokius darbo metodus, kurie skatina pozityvius ugdytinių bruožus, tarpusavio santykius: savarankiškumą, savikontrolę, saviugdą, norą bendradarbiauti ir padėti kitiems;
- 25.3. vertindamas ugdytinių elgesį ir pasiekimus, siekia stiprinti jų savigarbą ir pasitikėjimą savo jėgomis, nurodyti tobulėjimo galimybes, kelti mokymosi motyvaciją;
- 25.4. siekia objektyvumo ir teisingumo, vertindamas mokinių pasiekimus.
- 25.5. elgiasi diskretiškai. Pedagogui neleistina kitiems asmenims perduoti mokinio ar ugdytinio jam asmeniškai patikėtą informaciją, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;
- 25.6. nepiktnaudžiauja savo tarnybine padėtimi;
- 25.7. yra tolerantiškas ugdytinių religiniams įsitikinimams ir politinėms pažiūroms. Jis neturi teisės naudoti indoktrinaciją, primesdamas ugdytiniais savo pažiūras.

26. **Santykiai su administracija:**

- 26.1. ugdymo įstaiga remiasi žodžio ir įsitikinimų laisvės, tolerancijos, demokratiškumo ir teisingumo principais;

- 26.2.intrigos, užsitęsę konfliktai ir pedagogų bendruomenės skilimas trukdo mokyklai atlikti savo tiesiogines funkcijas. Ugdymo įstaigose puoselėjama bendravimo kultūra, pasireiškianti tarpusavio pagarba, geranoriškumu ir mokėjimu susitarti;
- 26.3.mokyklos administracija toleruoja politinių, religinių, filosofinių pažiūrų, skonių ir nuomonių įvairovę, sudaro sąlygas pasidalyti požiūriais, tartis ir susitarti. Skirtingi pedagogų statusai, kvalifikacinės kategorijos ir pareigos neturėtų kliudyti visiems pedagogams lygiateisiškai reikšti nuomones ir ginti savo įsitikinimus;
- 26.4.pedagogai negali būti administracijos diskriminuojami, ignoruojami ar persekiojami dėl jų įsitikinimų ar asmeninių simpatijų bei antipatijų. Administracijos santykiai su kiekvienu pedagogu grindžiami lygiateisiškumo principu;
- 26.5.administracija negali reikalauti ar rinkti informacijos apie asmeninį pedagogo gyvenimą, nesusijusį su darbo reikalavimais;
- 26.6.mokyklos vadovo vertinimai ir sprendimai yra pagrįsti realiais pedagogų nuopelnais, faktais ir nešališki. Pedagogai, siekiantys aukštesnės kvalifikacinės kategorijos, paremiami nepriklausomai nuo jų asmeniško artimumo ar paklusnumo administracijos vadovui;
- 26.7.pedagogai turi teisę gauti iš administracijos *visą* informaciją, svarbią jų ir įstaigos darbui. Administracija negali nuslėpti ar tendencingai iškreipti informacijos, turinčios įtakos pedagogo karjerai ir darbo kokybei. Pedagogų bendruomenei svarbūs sprendimai įstaigoje priimami ir skelbiami remiantis viešumo principais.
- 27. Pedagogas bendraudamas su mokinių tėvais ir/ar (globėjais, rūpintojais):**
- 27.1.konsultuoja tėvus bei globėjus sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, padeda švelninti tėvų ir vaikų konfliktus;
- 27.2.saugo vaikų patikėtą nuomonę apie savo tėvus arba globėjus, o tėvų arba globėjų – apie vaikus. Perduoti tokią nuomonę kitai pusei galima tik gavus iš tą nuomonę patikėjusio asmens sutikimą;
- 27.3.santykiai su tėvais neturi daryti įtakos vaikų asmens bei pasiekimų vertinimui;
- 27.4.santykiams su ugdytiniais ir vertinimui negali turėti įtakos jų tėvų bei globėjų parama mokyklai.
- 28. Akademinė ir žodžio laisvė. Pedagogas:**
- 28.1.turi teisę naudotis įvairiais informacijos šaltiniais;
- 28.2.atrinkdamas ir perteikdamas informaciją mokiniams, laikosi objektyvumo, tinkamumo ir padarumo principų. Informacijos negalima tendencingai iškreipti ar pakeisti jos autorystės;
- 28.3.neišviešina konfidencialios tarnybinės informacijos, skirtos vidiniams mokyklos reikalams.

VI SKYRIUS

KODEKSO PRIEŽIŪRA

29. Būtina kodekso priėmimo sąlyga – viešas priėmimas, siekiant, kad jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o ne įpareigojimas.
30. Visa progimnazijos pedagogų bendruomenė įsipareigoja gerbti ir rūpintis kodekso veiksmingumu.
31. Etikos kodekso priežiūrą atlieka Etikos priežiūros komisija (toliau – Komisija).
32. Komisija savo veikloje vadovaujasi Etikos kodekso nuostatomis.
33. **Komisijos funkcijos:**
- 33.1. Komisija svarsto pasiūlymus tobulinti etikos kodeksą arba inicijuoja jo papildymus ir pataisas, ir teikia tvirtinti progimnazijos direktoriui;
- 33.2. Komisija priima ir svarsto pareiškimus apie pedagogų Etikos kodekso nuostatų pažeidimus.
34. **Komisijos sudarymas ir darbo organizavimas:**

- 34.1. Komisija susideda iš penkių nuolatinų narių. Kandidatus į Komisijos narius progimnazijos direktoriui siūlo metodinių rateliai. Komisijos sudėtį suderinus su progimnazijos taryba tvirtina progimnazijos direktorius;
 - 34.2. nuolatiniam Komisijos nariui išėjus iš darbo, vietoj jo skiriamas naujas Komisijos narys vadovaujantis šio Kodekso 34.1 punkte nustatyta tvarka;
 - 34.3. Komisijos posėdžiai kviečiami gavus pareiškimą arba siekiant inicijuoti Etikos kodekso papildymus arba pataisas;
 - 34.4. Komisijos posėdžius kviečia ir jiems vadovauja Komisijos pirmininkas;
 - 34.5. pareiškimus dėl progimnazijos pedagogo etikos pažeidimų komisijai gali teikti progimnazijos bendruomenės narys. Etikos pažeidimai, dėl kurių kreipiamasi, turi būti įvykę ne vėliau negu prieš mėnesį;
 - 34.6. pareiškimai dėl etikos pažeidimų registruojami progimnazijos raštinėje ir įteikiami Komisijos pirmininkui. Svarstomi tik aiškiai motyvuoti pareiškimai. Anoniminiai pareiškimai nesvarstomi;
 - 34.7. pagrindai pradėti nagrinėjimą dėl Etikos kodekso pažeidimo:
 - 34.7.1. asmens(-ų) (pareiškėjo(-ų)) rašytinis pareiškimas,
 - 34.7.2. prašyme pateikti faktai,
 - 34.7.3. visuomenės informavimo priemonėse pateikta informacija apie progimnazijoje pažeistas piliečių ar kitų asmenų teises;
 - 34.8. Komisija privalo išnagrinėti gautą pareiškimą, priimti sprendimą ir raštu (pasirašytu Komisijos pirmininko) atsakyti pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo pareiškimo gavimo dienos;
 - 34.9. progimnazijos bendruomenės narys, dėl kurio gautas pareiškimas arba informacija, informuojamas apie jo turinį (pateikiama pareiškimo kopija). Jis pateikia raštu paaiškinimus per 5 darbo dienas nuo informavimo dienos;
 - 34.10. progimnazijos bendruomenės narys turi teisę dalyvauti Komisijos posėdyje, kuriame svarstomas su juo susijęs pareiškimas arba informacija;
 - 34.11. Komisijos nariai ir posėdžių dalyviai privalo laikytis konfidencialumo principo ir neskleisti informacijos apie tiriamą medžiagą, kai atliekamas tyrimas.
35. Komisijos sprendimai:
- 35.1. Komisija svarstomais klausimais priima sprendimus;
 - 35.2. Komisijos sprendimai yra teisėti, jei posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip keturi nuolatiniai Komisijos nariai;
 - 35.3. Komisijos sprendimai priimami balsų dauguma. Jeigu posėdyje dalyvaujančių narių balsai pasiskirsto po lygiai, lemiamas yra Komisijos pirmininko balsas;
 - 35.4. Etikos komisijos nutarimai yra rekomendacinio pobūdžio progimnazijos direktoriui. Direktorius, priimdamas sprendimą, vadovaujasi teisės aktų nustatyta tvarka.
 - 35.5. Su komisijos sprendimais supažindinami pedagogai, galimai pažeidę kodekso nuostatas.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Laikytis Kodekso reikalavimų – asmeninis pedagogo, siekiančio tinkamai ir kokybiškai atlikti savo pareigas, didinti profesijos prestižą ir pasitikėjimą šalies švietimo sistema, įsipareigojimas ir garbės reikalas, o jų pažeidimas užtraukia atsakomybę, numatytą Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose pedagogų veiklą.

37. Etikos kodeksas, priimtas kaip mokyklos pedagogų bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.
 38. Svarstant atsakomybę už Etikos kodekso reikalavimų pažeidimą, išnagrinėjama ir įvertinama įstaigos, kurioje pedagogas dirba, savivaldos institucijų ir įstaigos vadovo sudarytos etikos komisijos nuomonė.
 39. Priimtas Kodeksas skelbiamas mokyklos internetiniame puslapyje.
-

SUDERINTA

Mokyklos tarybos posėdžio

2023. m. gruodžio 14 d.

protokolo Nr. DV-7